

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, előléptetések; M. akademia. Országgyűlés. Budapesti napló. Pozsonyi Panoráma. Törvényhatóságok: Pest, Veszprém és Bányamegyék követségének közgyűléseik; felszólítás az újvi közszüntések megváltása tárgyában.)

Külföld. (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ócs. s. ap. kir. felsége Ma n á s z y Szilárd, a' temesi kincstári igazgatóság tiszteletbeli ülnökét az egyetemes udv. cs. k. kincstár számfőnöki díjtalan titoknokává kinevezni legkegyelmesebben méltóztatott.

Kellemen János személynöki ítélőmester alszágbírónak, Huba y József pedig országbírói ítélőmesternek nevezettek ki.

M. ACADEMIA. Fens. István főgnek — már mint nádornak — neve legelső aláírása a' magyar irodalom ügyében történt! — Zsoldos Ignác akadémiai rendes tag Örökös című munkája egy példányát adván be az akademia könyvtárába, egyszersmind bemutatá fenséges nádorunknak a' magyar irodalom iránti figyelmét s áldott jó szívet egykép tanúsító következő levelét:

„Nemes, nemzeti és vitéző ur! Örökös című munkája diszpéldányát, hozzám intézett soraival igen kedvesen vettem, nemesak azért, mivel ezen beadvány volt az, mely nádorrá választásom után legelőször jutakezembe, hanem korszerű fontos kérdést tárgyzó e' munkának nagy becsét is tekintve.

Midőn tehát ezért tisztelt uraságodnak, ime ezen szinte első nádori levelét; de főképp, mint az irodalom jobb jövődjének egy örvendés előjelét. — Isten tartsa magyar szívű, szeretett nádorunkat! Toldy Ferencz.

Sietek ezt az olvasó közönséggel közölni, úgyis mint ő fensége első nádori levelét; de főképp, mint az irodalom jobb jövődjének egy örvendés előjelét. — Isten tartsa magyar szívű, szeretett nádorunkat! Toldy Ferencz.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Országgyűlési eddigi közleményeink kiegészítéséhez még a' következőket adjuk pótlékkul: Először kerületi ülés, novemb. 10én, délelőtti tíz órakor. (Tárgya: a' kerületi elnökség ügye, nádorválasztási előleges intézkedések, jegyzői helyettesítés s a' nádori esküforma.)

Az óra megkondukt, s amaz alkotmányos jogünnep, mellyen, a' sors istenkéz gyanánt intézkedik jelen, és jövő fellett, mellyen mérlegbe vettelt e' honnak élete, — ma ismét felragyogott a' magyar hazára, mint fölragyog a' tavasznak koránya, mely virágot hajt, s a' szüztizta harmadny erejével öntözi meg a' földet, hogy hozzon gazdag áldást a' dúsnak és szegénynek asztalára, egyiránt. — Így keleszt virágokat ez időpont is honfikeleinkben, s felkelti a' remények virágát, — s megáldja az ígért földének rögeit, hogy midőn a' polgárműködés nehéz nyomain verítéket hullat a' hazafi, boldoglét tenyészszék e' sorsüzött nép fölött, mely rég megbűnhődé már multját, és jövőjét!...

Valóban, kit nem lelkesítne a' jelen hongyülés?... Kit ne érdekelnének ama legmagasb érdekek, mellyek e' hont az örök emberiség nagy családjához fűzik, vagy attól elválasztják, — s mellyek mind az átalakulás magas igényei, mind azon forró vágyak és feszült várakozás által a' nemzet sovár pillanatit ennek eredményire függesztik?...

A' jogoknak oltáránál a' nép nem lehet közönyös. Nem a' nép bizalmasnak sáfárai, kik itt paposkodnak, — s nem az ifjuság magasra törő lelke, melly csak a' jövő szép álmaiban él....

S nem vala közönyös egyik sem; mert eljövének a' küldöttek mindnyájan, kiket a' közérdek szolgálata ide parancsolt, — eljöv a' nép és az ifjuság hazánk minden részeiről, mint eljár zarándokolni India népe Baku szent forrásához, hol az üdv csörgedez. S a' teremben, hol a' honatyák nagy munkája foly, reggel kilencz órakor, már alig vala hely. Földszint, karzatok és padok egyiránt telvék, — s feszült figyelem és kandság minden arcon, mintha a' lélek belátni akarván már a' jövő titkába is, kiült az izmokra, és testkülzetre szállt ki, megkötte érezvén magát ben, muló sátorában.... Két negyed tize, e' közben már gyülni kezdének a' követek is, kik szokott helyeiken megtele-

pedve, komoly beszélgetésbe eredtek, és szives hajlammal üdvözölgeték egymást. Tíz felé Kossuth Lajos és Szentkirályi Móríc pestmegyei követek, nemkülönb Szemere Bertalan Borsod küldöttje is megérkezvén, egyenkint harsány „éljen”-nel fogadtattak.

Tíz órakor, a' mult hongyülési rendtartás szerint: Olgay Titus, Pozsony — és Szentimrey György Abauj követe elfoglalván a' kerületi elnökséget, — amaz azonnal megnyitván az ülést, szóba hozá, hogy miután régi szokás szerint megyéje képviselőjét illeti a' kerületi elnökség, ő e' tisztelet zennel átvesszi, s magát a' kk. és rr. szives bizodalma alá ajánlja. Bátorokodik egyébiránt fölhini tüstint a' tek. kk. és rr. figyelmét, hogy mielőtt a' mai ülés tárgyainak taglásába bocsátkoznának, némely előleges dolgokról intézkedjenek, mint például a' jegyzők helyettesítése s választása, — a' naplóbírálok kinevezése s ezen választványnak megalakításáról. — Ő ugymond addig is, mig mind ezekről s különösen pedig a' jegyzők iránt országos intézkedés történik, helyettesíti Szentkirályi Mórícot, ki e' szakban már a' mult hongyülésen is igen kiüntetve magát (éljen!). A' régi rend szerint azt vélné, hogy a' többire nézve a' megyék részéről kerületenkint egyegy, s a' városok részéről összesen két jegyző választatnék. A' naplóbírálok országos választványhoz pedig a' megyék részéről kerületenkint, a' sz. kir. városok 8, a' káptalanok két, a' szabad kerületek két tagot választanának. Erre Borsodmegye követe Szemere Bertalan azon észrevételt teszi, hogy a' megyék részéről 6 tag, — mi határozatba ment. Ezután Pestmegye másod követe

Kossuth Lajos emelven szót előadá, hogy miután a' nádorválasztási határidő oly közel van már, miszerint némely közbjogi fontossággal bíró előzvényekről a' kk. és rendek könnyen meg is feledkezhetnének, s más részről még a' magyar nemzetiség érdekeit is kockáztathatnák, — kérdi az elnökséget: vajjon történtek e' az iránt előleges intézkedések, hogy a' nádornak esküformulája, — ki e' f. hó 12én választatik meg — magyarra, hű fordításban legyen áttéve?... Erre Olgay Titus kerületi elnök rögtön válaszolá, hogy a' kormány az esküformulának hű átfordításáról már igen is gondoskodott s azt a' mélt. kir. személynök nekí át is küldötte, mellyet van szerencséje ezennel a' tek. kk. és rr. bírálása alá elő is terjeszteni, — vagy ha parancsolják, felolvasni és összehasonlítani. Mire Pest megye másod követe

Kossuth Lajos: Miután ezen ügy lényege igen szoros kapcsolatban áll közbjogi érdekeinkkel s annak csak egyetlen köztöcskában megváltoztatott értelme is tetemes zavarokat idézne elő, — kíváná a' latin és magyarra tett esküformulának szigorú összehasonlítását. De még ez nem elég, — van ugyanis, mondá továbbá, e' tárgynak egy másik oldala is, melly t. i. történeti jelentősége s viszonyainál fogva alkotmányos jogainkat még közelebről érdeklí. S ez a' nádori jogoknak a' király irányábani meghatározott és biztosított köre. Szabadjon nekí e' dolog történeti oldalát előterjeszteni. Az 1790ki hongyülésen, mond e' szónok, szinte oly eset fordult elő, mint épen most. Nádorválasztásról s ennek esküjéről levén szó, az ország rendei megvizsgálák a' létező esküformulát, — de igen hiányosnak tapasztalák. Egy új esküformulát dolgoztak tehát ki, mit fölterjesztettek a' felség elibe is s kérék annak mielőbbi megerősítését. Azonban erre semmi leirat nem érkeztvén s a' választás napja is bekövetkezvén már, — hirtelenében ép a' választás előtti napon a' királyi személynök másikat javasolt, mit az ország rendei a' primás-bíbornok, az országbíró, s kir. személynök által nyujtatának be ő felségének megszentésit végett. Azonban mivel ennek tartalma sem elégíté ki egészen ő felségét, némelyleket belőle kihagyva, másokat amabból ideigtatva, egy harmadik esküformát készített. S így, bár a' nemzet jogainak biztosítása s a' nádori jogigények szempontjából ez sem vala ugyan teljesen kielégítő, — a' kir. személynök ajánlata nyomán, miután időrővidség miatt sem országosan nem leheté jobbról rendelkezni, — sem pedig mást használni, — azon közbjogi pont mellett ez utóbbi elfogadtattott ugyan addigra, mig más állapittatnék meg a' törvényhozó testület által. E' mellett egy különös declaratoriumban a' kk. és rendek nemcsak minden a' király irányábani nádor-jogot biztosítani, — hanem a' supremum capitaneatum regni, és armorum praefecturatus is fentartani kívánják. — Ezen ügynek további történetében azt találjuk, hogy a' tör-

vényhozói testület mind eddig más esküformuláról nem rendelkezett. Azon kérdés merül tehát innen föl, hogy: —

Tekintve a' nádori esküformulának mind történeti fontosságát, mind közbjogi jelentőségét, — új esküformulát dolgozzunk e' ki, vagy pedig maradjunk azon régmellett, mi 1790ben Sándor Leopold ausztriai főherceg választásakor használtattott, de mit, hogy József nádor hiteletélénél is használt volna a' nemzet, történetileg nem bizonyos.... Szónok azt véli, hogy miután különben is olly egyed-választásról van szó, kiben a' nemzetnek összes bizodalma él, — most meg lehetne elégedni az 1790ki esküformával is; — kíváná azonban, hogy az hű magyar fordításban történnék meg, s hogy e' mellett az akkori declaratoriumban kitett s a' nádori jogkör biztosításának irányában megállapított ovásigényeket szinte terjeszse elő a' kk. és rr. — Ez után mint kerületi jegyző, olvasni kezdvén az esküformát —

Szentkirályi Móríc pestmegyei első követ, — kérdé: együtt olvastassék e' ez föl a' latin szöveggel? Mire Szemere Bertalan borsodi követ: a' felolvasást jelen gyűlés alkalmakor nem tartja practicabilisnak, s indítványozza, hogy az vagy köziratra bocsáttassék, vagy az elnökség és jegyző átvizsgálása alá bocsáttassék. Erre viszont Szentkirályi Móríc: A' felolvasást ezélszerübbnek hiszi, mivel nézete szerint, az ez iránti megállapodás és határozás csak a' rendek összes testülete által történhetik s lehet érvényes. Utána honti követ

Bory Pál váltott szót, ki ugy vélekedék, hogy mielőtt a' nádorválasztás megtörténnék, némely más előzvényekhez kellene nyulni, mi mind a' dicső emlékü előd, mind pedig a' megválasztandó utódra méltó, és tiszteletárasztó lenne (zaj, halljuk! halljuk!) Nekie megyéje meghagyta, hogy a' boldogult nádor emlékének fényes megörökítését indítványozza e' teremben, — s azt véli, hogy midőn ezt cselekszi, az által az egész haza érzelmeit tolmácsolja (ismét zaj, halljuk, halljuk!) A' boldogult nagy szellemű honatyának mind az udvar, mind a' haza közérdekeiben tanúsított magas érdemei méltán igénylik ezt (ismét hosszu zaj).... Ennélfogva azt gondolná, hogy mielőtt ez iránt határozna a' nemzet, a' nádori esküformulával s más efflele intézkedésekkel, mellyek a' megválasztandó nádornak is derogálhatnának — sietni nem kellene. (Folytonos élénk zaj). Ő tehát indítványának pártoltatását kéri.

Olgay Titus kerületi elnök: Fölolvastassék e' mind a' latin, mind a' fordított magyar szöveg? (Mindnyáján: Fel! Fel!). Fölolvastatván az esküforma, az némely apróbb köztöcsk kihalgyása mellett is elég hűnek találtattott, mire Kossuth Lajos pestmegyei másod követ, ki félbenszakasztott beszédének fonalát ismét fölfovgván, imigyen folytatá előadását:

Vélném tek. kk. és rr.! hogy a' minél öszszehatöbb közegyetértés tekintetéből megállapodásunk, miszerint a' nádori esküforma iránti rendelkezés mindenkorra fönmaradhasson a' nemzet részére, a' mélt. főrendeknek is üzenők meg, — nemkülönb terjesztenők elő mind a' nádorválasztási mód, mind a' megválasztandó személy iránti ohajtásinkat.... Az elsöre nézve ő azt véli, hogy e' részben az 1836dikban alkotott törvényes biztosítókat mindenek előtt szem előtt kell tartani s ohajtaná, hogy a' történeendő szavazás ügyében minden discussio elkerültesék. Erre nézve ő mind Pestmegye körleveléből is tudván, mind utasításában meghagyva levén, ország nádorának mást hem ohajthat, mint István főherceget, kiben a' közbizodalom már is eléggé egyesült, s ki egyetlennek mutatkozik arra, hogy a' megválasztandó nádor iránti minden érzelmi meghasonlás elkerültesék. S bár nekí is ugy látszik, hogy a' candidatióban rejlik némi garantia a' nemzet jogaira is csak ugy mint a' felség jogainak btztosítására, — annak felbontását ép az okból nem, — s a' közfelkiáltást, csupán azért kívánja mind e' mellett, mivel itt még a' nemzet választási jogköre tágasabb és kedvezőbb.... Nem tagadhatja ő sem, hogy indítványában, melly e' honban különben is általános viszhangra talált már, s melly Pestmegyét főispánjával, mint István főherceg atyjával köti öszsze, van valami része a' bizodalom és szeretet azon kapcsolatának is, melly megyéjét a' boldogult elődnek magas erényű flához fűzi inkább, mint akárkihez. Sőt megvallja, hogy nézete szerint is igaznak látszik a' közmondás, mikép: a' családi kötelék a' rendeltetés jóslata. Megyéjét azonban nemcsak az, hanem inkább ama közérdek fontossága is vezérelte, hogy midőn a' honnak nádort választ, ebben olly egyediséget nyerhes-

sen meg, ki családi magas viszonyainál fogva, közel állván a trónhoz 's fölöttük a pártönzés szűkebb irányzatainak, midőn a nemzet jogait védendi, képes a fejedelem szívében olly hitet ébreszteni, hogy midőn ő az ország jogait védelmezi, magát a trónt leginkább ótalmasza. De szemei előtt tartá Pest megye még azt is, hogy a választandó nádorban a nemzetbizalom összes sugárai központosuljanak, 's hogy a nemzet ennek személyében bajai 's küzdelmeinek megváltóját is üdvözölhesse. Szóló meg van győződve, hogy e férfi nem lehet más jelenben, mint István főherceg, ki e' honnak édes gyermeke, 's azon levegőt szlta közöttünk, mely lelkünkbe a szabadság öslönét plántálta, — kit a magyar még ifju korának reménybimbójában kijelölt magának, — ki midőn legközelebb ősi tűzhelyünknek keresett föl mindnyájunkat, mindenütt a szinletlen szeretet virágai szőnyegzék utait 's kit a bizalom és szeretet gyűrűjével jegyzett el magának a hon. A' haza minden szögletén, folytatás szónok, a' hol ő megjelent, boldog érzetben örvendett föl látására a' nép, 's benne a' nemtől szemlélé, ki e' nemzetet, ezredéves hányatás után, az ígért földének kapujához vezeti! (viharos éljen.) Épen ezért, Isten szavát hallja ő a' népek szavában 's István t, kit sorsunk geni-usa nevelt föl 's most, midőn nem a' remények lágy ölében ringadozunk többé, hanem a' cselekvés munkaterhes korában, — István főherceget, mint fölönt bajnokot szemléli 's midőn őt megyéje nevében Magyarhon nádorának kiáltja ki, ugy hiszi ebben minden reményt híven kifejezett (éljen, éljen!).

A' választási módot illetőleg, közjogi történetünkben ő ebben, az újabb időkben, két helyen talál eltérést. Nevezetesen 1790ben, midőn Leopold főherceg felbontás nélkül választatott és 1796ban, midőn József boldog emlékü nádorunk kijelölés nélkül közfelkiáltás után megválasztatott meg. Az ő nézete szerint sokkal czélszerűbbnek mutatkozik az 1790ki mód, mivel itt a' közfelkiáltási választás által sem a' nemzet joga nincs megszorítva, sem a' választandó egyed nem jöhet azon kellemetlen helyzetbe, hogy t. i. a' közösen ohajtott személy, ép olyanokkal jöven candidatióba, kik a' nemzetnek nem tetszhetvén 's így amaz, inkább a' népszerűtlen vetélytársak iránti bizodalatlanság, mint a' közbizalom által látszatnék megválasztatni, — vagy épen csupán azért, mivel a' nemzet ohajtja — candidatióba sem jőne. Ohajtja tehát, hogy a' jelen esetben maradnának a' kk. és rr. inkább csak az 1790ki választásmódnál 's a' candidatió átvételnek ugyan, de a' nádor mégis közfelkiáltás után választatnék meg. Ohajtja továbbá: a' tek. kk. és rr. ebeli határozatuk üzentetnék meg a' főrendeknek azon óvás mellett, hogy a' jelen esetből sem a' kijelölési jogra sem a' választási módra következtetés ne származzék. 'S ohajtja végre, hogy ezen üzenetben a' nádori hatás és jogkör mindenekben kellőleg biztosítsassék (éljen, éljen, éljen!).

Bük Zsigmond, Borsodmegye e. követe, oda nyilatkozik, mikép a' pesti indítványt a' dolognak mind lényegére mind módjára nézve lehellen nem méltányolni 's ez iránt az ország rendei még most tisztába kell jöniök. Midőn ugymond 1790ben nádorválasztás történt, a' közfelkiáltás használtatott ugyan, 's ez utat, István főherceg is megérdemelné, kit a' nemzet általános szeretete már is fölkarolt, de ő, mig törvény létezik, bármily kegyelettel viseltessék a' megboldogult nádor, 's bármily tisztelettel annak minden erénybeni méltó örököse István főhg iránt, azok értelmétől el nem tér. 'S miután az 1608: k. e. 3; 1622: 3; 1741: 9ik törvénycikkelyek még ma is fönállanak, megyéje ezektől el nem térhet 's így a' választást a' kijelölés feltérésével 's a' kijelöltek tudatásával kívánja végrehajtatni. Nem az itt a' kérdés ugymond, hogy vajjon megfelel e' a' törvény hideg betűje kebleink érzelmeinek az iránt, kit megválasztani ohajtunk, — hanem az: van e' törvény — 's ha van, azt kell követniünk, mert csak az lehet védpajzsa mindenkor a' gyöngének a' hatalmas ellen. Felindul e' ezen törvény ellen kebelünk, mit apáink hoztanak — vagy nem? az mindegy, nekünk azt, mig más törvény által el nem töröltetik, tisztelnünk kell, mert csak így számolhatunk be a' törvény és lelkiismeret bírói szavának.

Bónis Sámuel szabolcsmegyei követ, a' kijelölés eltörlésével szabad választást ohajt, 's ez iránti indítványát föntartja.

Károlyi I. nógrádi követ, nem osztozhatik Borsod indítványában, mivel abban ellenmondást talál, miután a' szerint kijelölés kívántatik, 's István főherceg mégis, mintegy előlegesen nádorrá választatik.

Schné L. Hevesmegye követe szinte István főherceg mellett szavaz, de a' törvény értelmében választást kívánja.

Szege di S. Somogy megye követe, nádornak hasonlóan István főhget választja, de mind e' mellett candidatiót 's ennek felbontását ohajtja.

Tomcsányi J. békési követ, pártolja István főhg megválasztását, de a' választásra az 1608: 3. t. cikk

értelme szerint Borsoddal tart 's nézete szerint ha volna is valami a' pesti indítványban, miszerint a' közfelkiáltás inkább kedvező a' választási szabadságnak, mint a' kijelölés, még sem osztozhatik abban, mivel nem bizonyos, ugy lenne é mindig, vagy nem. De egyébiránt is az illyszerű választás csak az erősnek használ többnyire a' gyöngébbek ellen. Torontál követe Fodor K. a' közfelkiáltás, Zala követe pedig, ki miután Deák Ferencz távollétét annak folytonos betegeskedése miatt érzékenyen megemlítette, a' kijelölésre szavazott. Szluh a I. a' jászok és kunok főkapitányának beszéde is küldői utasítása szerint a' közfelkiáltásra adta szavazatát. — Ezután még

Gr. Forgách A. a' pozsonyi káptalan követe, továbbá báró Rudnyánszky Sámuel az esztergami főkáptalan, 's Liphay Antal szinte az esztergami káptalan követe emeltek szót 's a' nádorválasztási módra nézve Pest indítványát pártolák. Bereg követe Zalával szavazott, Csongrád követének előadásából pedig csak annyit vehettünk ki, hogy a' boldogult nádornak emlékét megörökíttetni ohajtaná, 's erre nézve egy ujonnan hozandó külön törvénycikket javasol, — a' nádorválasztási módra nézve pedig az 1790ki uthoz csatlakozik.

Turóc követe, szebbet 's jobbat nem tudván, mint mondá — Pest ékes ajku követének elősorolni, tehát ő csak egyszerűen ennek indítványában osztozódik. Kéri egyébiránt a' kk. és rr. et, hogy a' szőnyegen levő tárgy fölött, mely különben is eléggé megvitattatott már, több időt ne vesztegetnének, hanem bocsátanak szavazatra. — Nyitra követének nem levén utasítása, nem mert határozottan szavazni, hanem ohajtá, hogy a' közfelkiáltás pártolassék. Ez után szavazásra kerülvén a' dolog, a' többség ohajtása szerint határozatá lón, hogy: nádorrá István főherceg közfelkiáltás után választassék meg candidatió mellett és előtt, a' nélkül, hogy felbontatnék, mint a' nádorválasztás 1790b. is történt; az esküformával ugyan nincsenek egészen megelégedve a' kerületileg tanácskozó rr., de mostanra mégis használni fogják, föntartván eziránt későbbre minden jogait. Így meglevén a' közmegállapodás, Szemere Bertalan Borsodmegye követe emelt még szót, arra híván föl a' kk. és rr. figyelmét, hogy azon alkalommal, midőn ő felsége megérkezendik 's üdvözlő küldöttség menend tisztelgésére, ne hogy az itten tartatni szokott beszédek politikai nézetek fejtegetését tartalmazzzák, mint 1830ban is, tenne valami czélszerű intézkedést a' tábla. Ő javalja ennél fogva, hogy az illy üdvözlő beszédek kir. személynök ur ő méltósága által vizsgáltatának át, hogy semmi olyan ne foglaljon bennök helyet, mi az üdvözlésen túlterjeszkedik. Ezen indítvány közakarattal elfogadtván a' gyűlés eloszlott.

Hdk kerületi ülés, reggel 9 órákor. Tárgya az előbbi napon megvitattott kérdések újabb meghányása. Miután mind azon üzenet, mely a' tegnapi megállapodás szerint, főrendekhez átküldés végett fölolvastatott, a' nádori hit- és eskütellet rövid újabb megvitátása után meghitelesített 's az országos ülésbe fölvetelni, innen pedig, a' mélt. főrendekhez határozatott küldetni — az ülés szétoszlott, — 's az

Első országos ülés, reggeli 10 órákor azonnal megnyit. Itt a' mélt. királyi személynök lukafalvi Zarka János megjelenvén, lelkes éljenzésekkel fogadtatott, ki elnöki székét elfoglalván, egy igen tartalomdus megnyitó beszédet tartott, mit már közöltünk is (lásd lapunk 92dik számát). Ezután esztergami kápt. követ emelvén szót, a' rendek nevében kijelenté az elnöknek, miszerint ugy vannak meggyőződve, hogy a' legközelebbi mult idők eredményteljes fejleményei 's a' mindinkább tisztolni kezdő politikai eszmék nyomán, az országgyűlés dusabban gyümölcsöző jövőnek reményére soha nem jogosított, mint épen a' mostani. Lelküknek azon örömeztetést tehát, hogy a' jelenkor-nak e' nagyszerű mozgalmiban, melyek hazánk boldogabb jövője alapját képezik — ők is részt vehetnek, de nem titkolhatják el azon érzelmüket sem, miket keblükben a' tábla mostani ritka erényü elnökének szemlélése gerjesztett, ki hazafias érzelme, sok oldalú tudományos kiképzettsége, 's magas hatáskörénél fogva, közre munkálni mindenben, mik e' hon javára intézettek 's minden nemes törekvést előmozdítani ígért, mennyire ereje, belátása 's a' körülményeknél fogva lehet. Nyilvánítja ennél fogva a' tek. rr. nevében azt is, miszerint bennök mindenkor a' közügy hív embereit 's fáradhatlan munkástársait találandja. Ezután a' kk. és rendek részéről küldöttség nevezetett ki, a' főrendi táblánál történni szokott ünnepélyes tisztelgés teljesítésére. Mi megtörténnvén kerületi elnök a' kk. és rr. eddigi munkálkodásának eredményit terjeszté elő a' személynöknek 's mindenek előtt a' kinevezett tisztelgő küldöttséget szólítá föl, hogy rögtön látna megbízatása teljesítése után 's tenné meg annak sikeréről hivatalos jelentését is. A' küldöttség eltávozván, a' köztanácskozást kis időre szünet váltotta föl 's miután ez visszaérkezett ollyszerű jelentést tón, hogy híven bevégzék a' főrendeknél abeli köteleességeket, hogy a' kk.

és rr. szíves érzelmeinek tolmácsai legyenek, kijelenték egyszersmind, mikép, bár végetlen legyen is a' nemzetgyász, mit a' halhatlan emlékü elhunyt nádor halála okozott, hártatlan más részről mégis az öröm, mit amaz örvendetes körülmény szül, miszerint a' még most is sötéllő nemzeti közbánatot olly nádori választás enyhíti, — mely e' boldogult nagy férfiú sirhantján, a' jövő honüdv jós reményekint ragyog! (éljen!). Alig végzé a' küldöttségnek szónoka ezen jelentését, a' m. főrendek üdvözlő küldöttsége is megérkezett, Lonoics József esanádi püspök ő exlja vezérlete mellett, ki szinte ékes nyelven tolmácsolván a' mélt. főrendeknek a' kk. és rendek iránti viszonzérlmüket és szíves hajlandóságukat, küldői nevében szinte megígéré, hogy a' kk. és rendek mindenben, mi csak e' hon közboldogítására történik, a' mélt. főrendek közremunkálása 's rokon érzelmeire bizton számíthatnak. 'S ezzel a' főrendi küldöttség eltávozott.

Felolvastattak ez után a' nádorválasztási mód rendszabályai, mikben előadott, hogy a' ma megjelenendő fejedelem által, holnap (novemb. 12én) tíz órákor az országgyűlés ünnepélyesen megnyitatik 's a' nádor megválasztatván, ez magas hivatalában megerősítettik. Ennek nyomán a' megérkezendő fejedelem hódoló tisztelésére fényes, számos tagból álló küldöttség nevezetett ki, mely egyszersmind oda utasított, hogy egyesülvén a' mélt. főrendi küldöttséggel, a' legmélyebb tisztelet 's jobbágyi hódolatnak köztetsvél érzelmei nyilvánításával járjon el megbízatásában. E' közben, minthogy a' küldöttség tagjai közé, Horvátország követei közül is nevezetett egy, Turopolya követe, ünnepélyes óvását nyilvánította az iránt, hogy a' megnevezett egyedet (Osogovics Meletl) a' tek. kk. és rr. el ne ismerjék Horvátország törvényes követének, minthogy az nem alkotványos uton választatott meg képviselőnek, mikint be is bizonyítandja. Az elnökség erre kérte mind szót, mind pedig a' kk. és rr. et, hogy szóba hozott ügynek törvényes 's kimerítő megvitátását sziveskednének máskorra halasztani, nehogy a' támadható keserűbb viták és szemrehányások a' jelen nagyszerű ünnepély által keltett öröm csepeibe épét keverjenek 's annak fényét elhomályosítsák. A' megtámadt képviselő ezen óvása ellenóvással választól's nyilvánítá szinte, hogy Turopolya követének jelen előadását törvényesnek el nem ismeri, egyébiránt föntartja magának a' később igazolás végettől szólásjogot. — A' közbeszólás ezzel megszakadván olvastatott a' nádori esküforma, mit az ezen tárgyban kelt rendi üzenet felolvasása váltván fel, elővetetett a' nádorválasztás iránti declaratio 's a' választást illető üzenet. Bevégezve levén ez is, a' nádorválasztási mód eszméje merült föl ismét, 's miután ez iránt mind az 1796ki, nemkülönben az 1608: 3ki törvénycikkben megállapított mód iránt többen, szintazon értelemben adták volna elő nézeteiket, mint az ezelőtti napon tartott kerületi ülésben, — az üzenetben előadott választásmód ismét megállapított 's a' főrendekhez átküldetni határozatott. Kevés szünet mulva ez után az illető személyek örömmel jelenték, hogy a' m. frdk, mind a' nádorválasztási mód mind pedig az esküformára nézve szívesen osztoznak a' tek. kk. és rendek által kifejtett nézetek 's megállapodásban, kívánának azonban, hogy azon beszéd, melyet a' tek. kk. és rendek ő felségének határozván mondatni, egyszersmind a' mélt. kir. személynök által is átnézteni rendelték, — megtekintés végett küldetnék át István flug 's kir. helytartó, — mint a' felsőtábla elnökéhez is. E' kívánatban a' tek. kk. és rr. közösen megállapodván a' gyűlés eloszlott.

Első országos ülés a' méltós. főrendeknél nov. 11kén regg. 10 órákor (elnök: István kir. helytartó, majd Majláth György országbíró. Tárgy: kölesönös üdvözlések, országos napló; az országgyűlés megnyitása 's nádorválasztás tárgyában kelt leiratok, rendi üzenetek 's kérdések iránt). Ezen országos főrendi ülést mult számunk röviden érintvén, terjedelmeseb ismertetését most adjuk. A' zsűfolásig telt terembe reggeli 10 órákor cs. kir flug István ő fens. megérkezvén, kitérő zajos éljen-kiáltásokkal üdvözöltetett a' főrendek és hallgatóság által, majd elfoglálá a' rá várakozó elnöki biboros székét kitérő lelkesüléssel fogadott megnyitó beszéddel (lásd mai Társ.) melyet a' főrend. kard-csörtetés 's kimondhatlan tetszéssel, a' hallgatóság rivalgóló éljenzessel fogadtak. A' megnyitó lelkes beszédre az előbbi számú Társ. közölt.

E' közhelyesséssel fogadott beszéd után az alsó tábla küldöttsége tisztelgett Rudnyánszky Sámuel báró eszterg. káptalan képviselője szónoklata mellett. Üdvözlését szinte mult számt elí Társ. közlé.

E' szívből fakadt üdvözlésre kir. helytartó ő fens. válaszolá: „Velem együtt köszönetet szavaznak a' mélt. főrd. a' tek. rr. nek ezen üdvözlésért 's kérem őket, hogy becses bizalommal bennünket megajándékozni sziveskedjenek, mit remélünk is, miután a' hazaszeretet édes láncza füz egybe mindnyájunkat 's karöltve fogunk munkálkodni a' hon javán,

mellyet eg nek. " Ellá részről vi táblához I mellett. E' tárgyakra mit ő fens sorozván, K e g l e v i nádi, Sz Antal b. b. György sá b. Kulmer Emánuel, B mér, Erdő heim Béla napló gyor eddigi szok sekben a' n ne alkalma ha t. i. a hat gyorsi jegyzést 's alatt tett je tés végett alatt mindy E r o pán a' gyor má t is szap nem ellenz még most nek nem t ben gyorsi indítványra ránt intélz elegendő ü kan állanik nyugtatá.) ványt, 's az kiterjed, al B a t t h y á szaporított látván ann vizsgálók s mennyiben nem lépett E' tá mester H u gyűlés-me vözlésére h ő fens. még rr. határza 's ennek fo rendi küld tassék fel; ra — men kével, ugy további vit kir. tábl. el ván ő fens. kásos veni adta át, mi dorválaszt la b. szeret értelmében mindenek f k. helytartó által tett ja tetik. Ezen P á l f f y J ó a' többség nyára az al Nov. országgyűl a' nádorvál szóltott. — Nov. szerint reg mutattatott e' napon va Másnap no lrs, melyb orsz. egyet karó éljen dori elnök pélyel fog magasztos helyről szer el a' mai Tá

mellyet egyiránt obajunk. Tessék ezt elmondani küldöiknek. — Eltávoztván a rendi küldöttség ő fens. a főrendi tábla részéről viszont üdvözlő küldöttséget nevezett ki az alsó táblához L o n o v i c s József esanádi püspök szónoksága mellett. E' kölesönös tisztelgések után a' főr. egyéb napi tárgyakra tértek, t. i. az orsz. napló vizsgálása 's kiadására, mit ő fens. eddigi gyűlések nyomán az első teendők közé sorozván, annak vizsgálására köv. méltóságokat nevezett ki: K e g l e v i c h Gábor főtárnokot, L o n o v i c s József esanádi, S z t a n k o v i c s János győri püspököt; Majthényi Antal b. lipjai, Nádasdy Leopold gr. komáromi, Andrassy György sárosi főispánokat; Tihanyi Ferencz temesi grófot, b. Kulmer Ferencz szerémi főispánt, Cziráky János, Péchy Emánuel, Batthyány Lajos, Szapáry József, Eszterházy Kázmér, Erdődy Sándor, Teleki Domokos grófokat 's Wenckheim Béla bárót. E' kinevezés nyomán Majláth János gr. a' napló gyorsabb kezeltetése 's kinyomatása érdekében az eddigi szokást oda kíváná módosítani, hogy az orsz. ülésekben a' mondott beszédek följegyzésére hat gyorsíró lenne alkalmazandó, kiket a' főr. saját erszényökből díjaznának, ha t. i. az orsz. pénztár ereje addig nem terjedhetne. Ezen hat gyorsíró közül minden 10 perczben más más vinné a' jegyzést 's az elvonult 50 percz alatt köteleztetnék 10 percz alatt felt jegyzékeit olvasható írásba foglalni 's azt áttekinlés végett az illető szónokokkal közleni. Ily módon 24 óra alatt mindig készen lenne a' napló.

Erdődy Sándor gr. nem ellenzi az indítványt, csupán a' gyorsírók szaporításához aránylag a' vizsgálók számát is szaporítani kívánja. B a t t h y á n y Lajos gr. szinte nem ellenzi az indítványt, csak hogy azt a' gyakorlati téren még most — elegendő gyorsírók hiányában eszközölhetőnek nem tartja, azért oly intézetet kíván felállítani, mellyben gyorsírók képeztessenek. W e n k h e i m Béla báró az indítványra vonatkozólag előtte szólóval kezét fog, egyébiránt intézkedést kívánna az iránt, hogy a' tábla tagjainak elegendő ülőhely szereztetnék, minthogy most közülök sokan állani kénytelenek. (Elnök ő fens. szónokot eziránt megnyugtató.) S z e c h e n Antal gróf szinte pártolja az indítványt, 's azt azonban annyira, mennyire a' gyorsírók száma kiterjed, alkalmazásba is vétetni akarja. P á l f f y József és B a t t h y á n y Lajos grófok sürgeték a' vizsgálók számát szaporítani. Mire elnök ő fens. e' tárgyat megvitatottnak látván annak azon részét, melly legott létesíthető, t. i. a' vizsgálók számának szaporítását jövő ülésre megigérte, mennyiben pedig gyorsírók hiánya miatt az most életbe nem léptethető, mellőztetik.

E' tárgy befejezte után még akkor személynöki itélőmester H u b a y József olvasá a' nádorválasztás 's országgyűlés-megnyitás tárgyában kell leiratokat 's az ő fels. üdvözlésére kinevezett küldöttség névsorát; ezekhez ez uttal ő fens. még tizenhárom tagot nevezett ki. Majd olvastatott a' rr. határozata az azon tábla nevében teendő üdvözlések iránt 's ennek folytán E r d ő d y Sándor gr. kívánta, hogy a' főrendi küldöttség szónoka által mondandó beszéd is olvasassék fel; ezen kívánat azonban főtárnok ő exlja javaslatára — mennyiben a' beszédet az alsó tábla is rendes elnökeivel, ugy ezen tábla is ő felségével közlendő — minden további vitát nélkül hagyatott. Majd K o p á c s y József kir. tábl. előadó ülnök a' nádori esküforma-olvasáshoz fogván ő fens. székéről fölkel 's meghíván a' rendeket a' szokásos veni sancte-ra, az elnökséget orsz. bíró ő exljának adta át, midőn is a' felolvasott nádori esküforma, ugy a' nádorválasztási üzenet helyben hagyatott. W e n k h e i m Béla b. szeretve vala ugyan a' nádorválasztást az 1608: 3. t. cz. értelmében vezetetni, minthogy az itt megállapított jogot mindenk fölött épségben hagyatni kívánja; azonban István k. helytartó fens. személyéhez hi vonzalmoknál fogva a' rr. által tett javaslatához járul, ha ezen ok a' naplóba bevezettetik. Ezen véleményben osztotak B a t t h y á n y Lajos, P á l f f y József és S z e c h e n Antal grófok; mindamellét a' többség gr. A l m á s s y Móríc kamrai alelnök indítványára az alsó tábla megállapodását fogadta el.

Nov. 12kén tartatott a' Hldik főrendi ülés, midőn az országgyűlés ő felsége általi ünnepélyes megnyitása 's a' nádorválasztás történt, miről mult számunk kimerítőleg szökött.

Nov. 13kán a' már közöltük szertartási szabályok szerint regg. 11¹/₂ órától egész délutáni egyig a' követi kar mutattatott be ő felségénél az ország nádora által, mi miatt e' napon valamint nov. 14én is ülés egyik táblának sem volt. Másnap nov. 15kén tartatott a' 3dik főrendi vegyes orsz. ülés, mellyben a' megválasztott népszerű magyar nádor az orsz. egyetemes rredei közepett megjelenévn, szünni nem-akaró éljenkiáltások 's örömtapsokkal fogadtatott 's a' nádori elnökséket háromszoros fölemelés által teljes ünnepélyel foglalá el jelenlétükben a' es. kir. főhgeknek, kik e' magaslatos jelenetet a' számukra készített szönyeges karzati helyről szemlélték, ő fens. e' lélekemelő pillanatban mondá el a' mai Társ. olvasható beszédet. E' beszédre az orsz. rr.

nevében H á m János szatmári püspök ő exlja válaszolt, utána — személynök ő mlga rögtöni gyöngéledés miatti távollétében H u b a y József itélőmester olvasá fel a' rr. nevében szerkesztett szerencsekívánó 's üdvözlő beszédet; befejezésül ő fens. alnádorrá Sárközy Kázmér kir. táblai ülnököt, nádori itélőmesterré pedig G h i e z y Kálmán komárommegyei első alispánt kinevezvén az ülést zajos tapsok éljenzések 's kardesörtetések közt elosztá. Nov. 16kán regg. 9 órakor ő felsége udvarostul birodalma fővárosába Bécsbe szándékozott.

BUDAPESTI NAPLÓ.

„Bus az idő, bus vagyok én magam is.“ Ez most a' szegénység mindennapi éneke; ezzel fekszik, ezzel ébred: 's még jobban elkecsereglik, ha a' tél sanyaruságra téved gondolata. És igazán az idő csakugyan szomorú képet öltött. Látókörünk fölött szüntelen felhők borongnak, meg megeresztvén könyeik záporát, vagy ködökbe burkolván a' nap arczát, melly félve kandikál a' szomorúság embereire, ahg mervén szemükbe villantani a' reménynek egyegy sugarát. És az emberek busznak is, mert már közelmű látják az inség téli rémeit, mellyek elfalják előlük a' kenyér-falatot, el a' melet, el a' kereset forrását. Mindenfelől a' pénz szűkéről, a' drágaságról hallhatni panaszt. És ki segít mindezeket? hol a' szánalomnak enyhítő anyaga? honnan merítsük a' vigasztalás szavait, ha az eddigi, csillogó gazdagság is szomorú napokról beszél? — Innen van aztán, hogy megszaporodnak a' tolvajlások, — mert az alamizsnálkodás igen lassan terüti meg a' jóllakhatás asztalát, mellyhez vendégül minél kevesbet hi meg a' könyörület. A' most együtülő hónapok mozgalmira ugyan örvendő szemmel nézünk; — hajh de az ő boldogításra célzó tanácskozásaik sikere csak jövőre bízthat; a' pillanat szükségé, a' jelen nyomorúságai rögtön segítő kezeket igénylenek; — mire nézve csak a' hatóságok és emberbaráti magányosok intézkedhetnek sikeresen. Azért, uraim! a' p u s z t a j á r ó k szaporítására helyett k e n y é r r ó l, keresetről gondoskodjatok inkább! a' t a r i u m ágasai helyett t a k a r é k m a g t á r a k a t kellene építenek: — 's nem lenne annyi aggodalom a' tél közlegése miatt. — A' vagyón-bát (securitas) jelenben több költséget kíván, mint mennyibe került volna a' szegénység eltávolítása. „A' fősvény kétszer költ,“ e' példaszó most sem hazudolja meg magát. Ugyan mikor jó el az idő, hogy e' tejfel mézzel folyó Khanaán ölen ne keljen inségtől félünk? Valóban jelen körhalményink között lehetlen minden emberbarátunk föl nem sohajtania: „bus az idő, bus vagyok én magam is.“ —

Ős Buda egyéb ritkaságai között van egy hirneves óságbuvár, ki hajdanok iránti szeretetétől gyulasztva, folytonos figyelemmel kíséri az ásatásokat, nehogy valami érdekés régiség elsurranjon a' jelennek tudománysojma elől. E' tudós barátunk nem régen is egy halmaz a' l g y u g o l y ó r a t a l á l t; — szoros vizsgálatai 's hisztóriai jártassággal össze vizsgálta a' hányogatása után, azon eredményre jutott, miszerint e' golyók egyenesen A t t i l a ! fegyvertárából valók, mellyeket az isten ostora a' cataloniai csatára öntetett 's csak sietségből feledett itthon. — A' tudós ur nem sokára egy értekezésében kiderítendő, hogy e' golyókat c z i g a n y o k öntötték C h i n á b a n, — hozzá a' p u s k a p o r t pedig a' r á c z o k készítették, — kiknek ivadékaik ma naposság Buda részeit lakják. — Lám! mily világra szóló felfedőzéseknek jutnak nyomába tudós régiségbuvárunk!

Mult pénteken a' hatvani-utca sarkán egy éjjeli ébersége után buzdóságtól elnyomott drabantnak csákóját a' boltnyitónas által czepeelt czimtábla véletlenül meg té p t e: mire a' veszélyben forgó ör fölocsudván a' sürgő kis fiút tépte volna meg, — ha elmélázása fölötti szegénylétben a' k á r o m k o d á s t elégtételnek nem tartá vala. — Eszélytelen! mert másként a' kaczagó közönség aligha csákója töltelékét nem tépte volna meg, — ha t. i. rut káromkodásán tul egyebet is mivel.

Pesten az uri-utczának egyik kitünő háza mióta három emeletre nyult, kissé kipheni nyújtózkodását: eljutván ugyan is a' fáradságos magasságra — büszkeségében csak nagysággát mutogalja vala, — nem gondolván sem az oda- és általjárók sem lakosai kényelmével. — Olyan ő most, mint a' páva, mellynek farkernyője pompás, — de lába annál piszkosabb, mellyre ha rápillant, kevélysége szegénylétben a' büszke háznak is téhát tükröt kell mutatnunk, hogy nézze meg csak r o n d a, r o m s z e r ű, é l e t k o c z k á z t a t ó l é p e s ö z e t é t — és talán ő is elszegényli magát, — kivált ha eszébe jut, hogy építője tagja a' sz építő biztosság n a k. (Beküldetett.)

A' természetudományi-társulat — mint halljuk — jövő esztendőre „Magyar Isis“ című lapot indítand meg. Csak aztán oly döcözögös verseket ne közöljön, minők egy kivilágítási alkalomkor szállása ablakán épen I s i s képeben szólva gnyolták szerzőjüket.

Csillagh Károly „Corvin Mátyás“ című dramát irt, melly rövid időn színpadra kerülend Bécsben. — Szép tőle, hogy németül irt! — csak azt ne bigye, hogy midőn „ungarischer Dichter“ névelv diszesítették, — mi éljent kiáltunk neki. Ő mi helyt más irodalomnak üttetett lovagjává, rajta a' magyarság csak cze frang, mit magunkénak nem ismérhetünk. Azért csak félre a' m a g y a r k ö l t ő c z i m m e l. — Különbén derék volna, ha a' plagiumpör megint egygyel szaporodnék. — A' H i a d o r - S z i g l i g e t i f e l é b e n az leend legmulatságosabb, hogy — mint halljuk — S z i g l i g e t i f e l p ö r ö s s é v á l a n d í k, viszsza követelendő H i a d o r t ó l a Z e r f l y f e l e r ö p i r a t b a n ö v é ü l á r u l t e s z m é k e t, mellyek S z i g l i g e t i n e k k o r á b b i s z i n m ű v e i b ű l c s e m p é s z t e t t e n e k á t a' „T ö r v é n y t e l e n s z ű l ö t t“ b e, hogy már az eszmék maguk homlokukon viselék a' törvénytelenység bélyegét. — Elvárjuk e' komédiát, 's majd csak akkor nyilatkozunk bővebben a' zajos röpiratról is.

Egy pesti asztalos legény magától ringató dzó b ö l c s ö n t ö r i f e j t, 's mint a' N. U állítja, — néhány hét

mulva készen is áll a' bölcso — öröme a' röst anyák és dajkáknak. —

Budapestben e' hét alatt kétszer ütött ki a' tűz, — de szerencsésen elaludt, mielőtt a' hatalmas fecskendők tudomást vettek a' dolgról. — Lassan járj, tovább érsz.

A' kutyapolitiát megint sürgetik, — mert a' szabadszáju ebek merészsége minden korlátan áttör. Hideg vizet rájok, — és kosarat orrukra!

Ki nyerte legyen meg a' nagy lutrit? még nem tudjuk. Míg tudhatnók — csak reméljenek olvasóink.

Tegnap fogták adni színpadunkon Hugo Károlynak „Világ színjátéka“ című 4 felvonásos dramáját. — Legközelebb szölandunk róla.

Hartleben C. Adolf bizományában megjelent a' Nemzeti Encyclopaedia II. füzeté; ára egy füzetnek 1 pfrt; az egész korszerű és közhasznu munka mintegy 100 ivben jelenik meg havonként kiadandó hét-hét ives füzet-ekben.

B a r t a y Gusztáv és Ede fiatal íróink szorgalmából pedig a' m. kir. egyetem betűivel nyomtatva megjelent 's minden hiteles könyvkereskedésben 1 frt. 20 pkrért megszerezhető „Magyarország primásai“ rövid, hű 's lehetőleg kimerített története, könnyű és értelmes hisztóriai előadásban. A' történettudomány fontosságát anyanyelvünkön csak az újabb kor fogván fel méltólag, már is a' legszebb eredménynek nézünk e' léren elbe, ha t. i. az olvasó közönség részvéte az írók szorgalmával karöltve halad; mit a' jelen munka irányában, melly honunk történetét egy eddig mellőzött oldalról rajzolja, mindenki — de kivált az egyháziak részében bizton remélünk. ☺

POZSONYI PANORÁMA. Novemb. 12kén.

A' nemzet zarándoklása folyvást tart, a' hullámzó népcsoport még mindig árdagályban van, 's különösen tegnap, midőn ő felsége 's a' királyi család váratott, végtelen népözön lépé el a' dunapartot és utczákat, mellyeknek többjén fényes diadalivek emeltettek, és számtalan fölirat mutatkozott kapuk és ablakok fölött, örömjós gyanánt hirdetendők novemb. 12kének háromszor nagyszerű ünnepét, melly t. i. országgyűlésünk kezdetével új korszakot nyitand e' honnak életében, melly az özvegy nádori székét a' nemzeti szeretet örökerős gyűrűjével jegyzi el 's melly nemzetiségünk magyar hangjait fejlődmi ajkakra hallatandja. ... Ugy lón, folyó hó 11dikén, délutáni négy óra tájban harangzugas, álgudörgések, és viharos éljenzések közt megérkezvén a' felséges udvar tagjai, az e' célra kinevezett fényes küldöttség által azonnal a' herceg-primási palotába vezetettek 's ékes üdvözlő beszéddel fogadtattak. Ejjelaz egész város ki vala világitva 's a' százazekre menő lámpák ragyogványai búbajos fényözönbe meríték a' várost 's ennek környékét. Különösen a' színház, „Zöldfához“ címzett vendéglő, városház előtt és várhegy alján gyönyörű diadalkapuk 's föliratok valának láthatók.

Ugyane' nap (novemb. 12én,) a' primatialis teremben, hol mind len mind fön a' karzatokon tömérdek nép tödult össze, az ország összes karai és rendei közepett, nemkülönbén a' felséges királynő, Ferencz Károly, Ferencz József, Ferdinánd Károly, Albrecht és Leopold főhercegek jelenlétükben, ő felsége, uralkodó királyunk, m a g y a r nyelven megnyitá az országgyűlést, mellynek bővebb részleteiről fenebb, rendes országgyűlési közleményinkben szököttünk. Az itt tartott diplomatikai beszédek után, mellyeket már adtunk, a' főrendek teremébe vonulván az országos kk. és rr. I s t v á n főherceget egy szívvel, lélekkel közfelkiáltás utján nádorrá választották már.

Novemb. 13kán, a' nemzet képviselői egyenkint bemutatattak ő felségénél, délután pedig, ugyancsak ő felségénél családi ebéd adatott.

Novemb. 14kén a' városi redoutban fejlődmi pompával vendéglé meg ő felsége az ország kk. és rendeit, valamint más kitünőbb személyeket is, kiknek száma összesen többre ment 800nál. Három roppant terem vala megrakva vendégekkel, a' karzatok pedig annyira benépesítve hölgyekkel, hogy csaknem laszakadástól lehetete tartani. Ebéd közben két zenésztársaság folyton a' legvalóságosabb mûdarabokkal mulattatá a' fényes vendégkosort, melly legcsillogóbb diszöltönyében, kardosan megjelenve, délután 2 órakor ült asztalhoz. Mintegy 3 óratájban ő es. 's apost. k. felsége, a' királynő, az új nádor, Ferencz Károly koronörökös, ennek fia Ferencz József, Ferdinánd Károly, Albrecht, Leopold és József — a' nádor testvéröcsce — ő felségök, valamint számos udvari hölgy, és testörök is meglátogatának bennünket, kiket mi rivadalmas éljenzessel 's lelketébresztő indulókkal üdvözlénk. A' zene- és éljenzaj megszünvén, ő felségök végig járák az asztalorokat, 's mindenfelé a' legkegyesb örömmézzel hajlongva hagyák el a' teremét. Ugyane' perczek alatt, míg ő felségök személyes jelenlétükkel szerencsesítének számos toasztívás is történt. ... A' zenének folytonos zengése 's az örömgrjesztő pezsgőözön közt a' roppant vendéglő kör a' legfesztelenebb jó kedvre kerekedett 's mindenki szivigható kéjmámorban távozott haza. Valóban ilyenkor kellene a' külföldnek nemzetünket látni 's tapasztalhatná, hogy poharak 's vidám zene közt kellemesebb társalgó nincs a' magyar-

nál e' földön! . . . Estve a' királyi család színházban vala 's szünni nem akaró éljenekkel fogadtatott.

Novemb. 15kén országos vegyes ülés tartatott, hol székét az ujonnan megválasztott nádor az országos rendek közepett, a' fenséges udvar jelenlétében 's roppant számú hallgatóság előtt, gyönyörű magyar beszéddel foglalá el. Ennek részleteiről is, másutt bővebben. Ugyancsak e' napon, délután a' városi alaguta t szemlélte meg István főhg-náddal ő felsége 's különösen meleg részvétellel tudakozódott ezen vállalatnak jelen állapota 's egyéb ügyeiről. —

A' jelen hírforgácsokhoz, többek közt, csak ennyit még. A' politikai küzdőterén a' legjelesbb talentumok indulnak mindegyik párt részéről egymással versenyre. 'S különösen örvendetes jelenség az, hogy mitől leginkább tartott vala a' közvélemény, a' kiméletlen kifakadások 's egymás elleni gyűlöletes torzalkodásoknak mindeddig semmi jele nincs. A' pártok egymást becsülni 's méltányolni kezdik. Még eddig az ellenzék áll előtérén 's a' kerületi jegyzők megválasztásában, kik mind a' négyen ellenzékiek — diadalmaskodott. Eddig a' közönség legkitünőbb kegyenceiül mutatkoznak az ellenzék részéről: Kossuth Lajos, Szentkirályi Mór, Szemere Bertalan, Bük Zsigmond, gróf Andrássy Gyula, Tolnay Károly, — a' conservatívek részéről: Somics, Babarczy, Balog Kornél, Sebestyén Gábor, 's gr. Forgách Albert kanonok. A' polgári észtehetségek e' mindkét oldalról lényeges egyesülése valóban csak a' legjobbat remélteti jelen hongyülésüktől, annál is inkább, minthogy a' kormány részéről tett kész törvényjavaslatok, mindkét párt igényeinek annyira megfelelők, hogy a' dolgok egyszerűesébb folyamának fölakadásától épen nem lehet tartani. —

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

PESTMEGYE. E' folyó hó 16kán főispáni helyettesi elnöklet alatt megnyitott évnegyedes gyűlésen az időközben tartott főispánbeiglató 's követválasztó közgyűlések jegyzőkönyvei olvastatván azok meghitelesítettek, minthogy pedig a' beiglatás alkalmakor tartott beszédeknek kinyomatását a' közgyűlés akkor elhatározta, ennek következtében főjegyző a' beszédek tartalmát nyomott példányokat a' rendeknek bemutatá 's ezek közt különösen azon bársonyba kötött hét példányt, mellyek a' beiglatásra meghatalmazott kir. biztos cs. kir. főhg Ferencz Józsefnek, ugy fenséges szüleinek, tovább a' beiglatott örökös főispának 's fenséges testvéreinek lesznek a' rr. által tisztelettel kézbesítendő; ismét azon selyem kötésű tizenegy példányt, mellyek ezen ünnep emlékeül az ország zászlós urainak fognak küldetni. Ezen előterjesztés illő tudomásul szolgált. — Következtek azon hivataloknak helyettesítés és kijelölés általi betöltése, mellyek részint követték választás részint kormányi kinevezés útján ürességbe jöttek; minek eredményét előbbi száma munk már adta.

Olvastattak a' nm. helytartótanácstól érkezett 's felvilágosító értesítést kívánó leiratok a' tisztesbek választási szavazata ügyében 's az erre kellő értesítés kellő adatokkal támogatására megbízott választványnak e' tárgyban készített munkálata, melly szerint Pestmegyének ezen municipális joggyakorlata már 1820k évből életbelépett, a' rr. által elfogadtatott 's tudomás végett a' nm. kormányzéknek fölterjesztetni rendeltetett. — Szóba hozattak m. alispán ur által az országgyűlési költségek is, mellyekre nézve véleménye oda járul, hogy mivel a' nemesi pénztár, mellynek terhül esnek azon költségek, majd egészen kiürült, azok a' megye kezelése alatt álló házi pénztárból lennének előlegzendők, hová a' kivetett adó utáni beszédetűsökökkel ismét visszateendő lenne; a' javaslat szükségé elismertetvén elfogadtatott.

Fölvétetett ezek után az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választvány munkálata is azon egyes kérdésekre, mellyek ahoz egy vagy más megye felszólalása folytán utasítottak; ezek közt először is a' törvény által bekebelesített rendelt, azonban annak ellenére mindeddig elmaradt részek ügye hozatott fel, mellyeknek is azonnali vizsgálatsoltatását a' rr. ujjal szorgalmazandják követeik által. Másodsor előfordult Zágrábmege és Turmező kerület levelek folytán a' horvát tartományi gyűlés által elkövetett sérelmes intézkedés részint annak a' törvény hozzájárulása nélküli önkényes rendeztetése következtében, részint pedig az által, hogy a' kellő okok tekintetbe vétele nélkül a' turmezei gróf hivatalától felfüggesztetett; a' varasdmegyei örökös főispán hivatala gyakorlásától elmozdítottván, helyette idegen neveztetett; a' tartományi gyűlés határozatai — a' törvényes elemek befolyása nélkül — a' két ország közti kapocs felbontására céloznak; miknek — ezek folytán számos egyébnek orvosoltatását a' követeik sürgetendik. Harmadszor a' népnek rendeltetéséhez előkészítésére az elemi iskolák fontosságát elismervén a' rr. azoknak felállítását a' törvényhozás egyik teendőjeül tekintik. Negyed-

szer a' kedélyeket annyira felizgató, 's a' jobbkat aggodalomba ejtő új rendszer ügyében a' választvány a' megyének annyiszor mennyiszor kijelentett nézetét 's határozatit utasításul följegyezvén, minthogy administratorok csak ott és akkor kell kinevezni, hol és mikor törv. főispán vagy nemes, vagy a' rendes eljárásban akadályozva van, mint Pestmegyében, 's mindemellét a' törv. főispánok egyenes elmozdításával az újabb kormány administratorokat nevezett ki szükség és törvényen kívül, kik nemesek a' megye kormányzását, mi a' főispánokat de iure illeti, hanem a' törvényszékekeni elnökösködést is magukhoz ragadván zavarnak tevék ki a' státust, ennél fogva követ urak igyekezni fognak e' sérelmet a' hon — és megyei rendszer függetlenségének védelmével kellőleg orvosoltatni. Ötödször a' bécs-brucki vaspályánál az ország határán belül felállított német vámház által, ugy a' horvát tartományi gyűlésnek azon határozata következtében, miszerint Fiume városnak gyűléseiben ülést és szavazatot adott — az ország integritásán ejtett sérelem az országgyűlésen orvosoltassék. Sopronmegyének a' Dunaszabályozás ügyében, ugy Szeben városnak a' katonai hatóságok iránti felhívásait tudomásul vették, 's ezen utóbbi folytán követeik pótlólag is a' büntető codex sürgetésére utasítottak. Végre a' hon lakosinak egyik jelentékes osztályát — az ügyvédi kart is — figyelembe vévén a' választvány, ezek irányában követeiket utasítottani véleményezé: hogy azoknak munkadíja törvény által szabályoztassék; 's hogy a' szabályzás eszmélenczolata nyomán az annyira korszerűségé vált cselérendszer is még ezen országgyűlés alatt kidolgoztatván törvényes erőre emeltesék. (Folyt. köv.)

VESZPRÉM. Oct. 18kán főispáni elnöklet alatt tartott követválasztási gyűlésünkkor, első követnek Hunkár Antal tb közfelkiáltással választatott meg, másodiknak pedig, miután a' választók tömege hármat is, nevezetesen: Sebestyén Gábor, Ányos István és Szakonyi István bírakat kívánta megválasztani 's így a' többség kivehető épen nem volt, szavazás útján Sebestyén Gábor tb 25 többséggel választatott meg. Más nap a' követi utasítások tárgyalattak, mellyek főpontjai ezek: 1) Országgyűlés kezdetén, mindjárt a' szólás törvényes szabadsága állitassék helyre 's a' hallgatóság féltelensége korlátoztassék. 2) A' megürit nádori hivatalra István főhg, kijelölés nélkül, minden további következtetés nélkül azonban, választassék meg. 3) Az országgy. újság valahára inditassék meg. 4) Az adó összege 4,300,000 pgltra csökkentessék. 5) A' Ludovica valahára állitassék föl, ennek nem sikerültével, annak épülete az alapítók vagy utódaik meghallgatásával, müegyetemmé alakitassék. 6) A' magyar nyelv előmenetele 's virágoztatása továbbra is terjesztessék. 7) Az ország minden sérelmei valahára orvosoltassanak. 8) Király ő fels., a' törvények, sőt fejedelmi ígéretéhez képest, lakását hív magyarjai közé tegye által. 9) A' honfűsítés csak ritka 's kitűnő érdemekért osztogattassék, mire nézve kívántassék meg, hogy az azt nyerő a' magyar nyelvet jól tudja 's legalább 5 év óta már Magyarországon lakott legyen, sőt ezután is Magyarországon lakni tartozzék családostul, különben az adózásnak általjában leendő megállapításával, a' reá esendő adót hatszorosan, ennek nem sikerültével pedig eszt. jövedelmének 1/3 részét a' megyei 's illetőleg az országos pénztárba fizetni köteleztessék; az abszenta honfiakj is hasonló teher alá vonassanak; ide nem értvén a' közhivatalból külföldön tartózkodókat. 10) Az ósiség töröltessék el, ennek folytán a) az örök-eladásokra nézve már megkezdett perek törvény által meghatározandó időig itéltessenek el; b) jövedőre az örök-eladások megyei közgyűlésen jegyeztessenek be, ettől számítandó egy év 's egy nap alatt a' vérrokonok és szomszédok által ugyan megtarthatók, ezentul azonban többé soha vissza nem válthatók; kivéve a' család eseteit, ezen előfordulható nehézségek eloszlására nézve is az alispán politikai uton intézkedjék. 11) Zalogokra nézve: a) az eddigi zalogok, a' szerződvényi évek elteltével egy év 's egy nap alatt visszaválthatassanak. b) Jövedőre 10 évnél hosszabb időre zalogosítani ne lehessen, ennek kitételével is szinte egy év 's egy nap alatt kiváltassék a' visszaváltás. c) bírói zalogokat 6 eszt. alatt kiváltani ne lehessen, ennek elteltével pedig a' tulajdonos egy év 's egy nagy alatt szinte kiváltani tartozzék. 12) Telekkönyvek hozassanak be. 13) A' hitrebizottságok is eltörölendők; mihez képest azok mostani birtokosaiknál ugyan meghagyandók; mindazáltal elhunytakkal, utódaik közt az örökösök rende szerint osztassanak fel 's bírói foglalásokra akadályul ne szolgáljanak. 14) A' kir. városok rendeztetése fejtesse be, ennek nem sikerültével nekik a' szavazat minden esetre adassék meg, mindazáltal követválasztásaiknál, meghatározandó képesség mellett, a' polgárság közönsége is befolyással legyen. 15) A' káptalani követeinek is aránylag szavazat adassék. 16) Dicsőült József nádor érdemeinek örökítése tekintetéből, törvény alkottassék. 17) A' vámrendszer, a' kölcsönösség egyedül igazságos elve szerint, törvény által

állapitassék meg. 18) Sajtótörvények valahára hozassanak. 19) A' választásoknál történni szokott kárhozatos botrányok szüntessenek meg, sőt a' megyék rendeztetése is még jelen országgyűlésen fejtesse be. 20) Állandó törvényssék legyen. 21) A' váltóképeség csupán a' bejegyzett kereskedőkre szoritassék. 22) Az ország közszükségei a' nemesek által is födöztessenek. 23) A' házi adónak felét, addig is míg az országgyűlés a' kulcsot megállapítja, a' nemesség fizesse. 24) Az országgyűlés jövedőben Budapestre az ország szívébe tétesse által. 25) Bányatörvények alkottassanak. 26) Büntető törvények hozassanak létre 's azokban a' törvény-előtti egyenlőség állitassék fel. 27) A' főispánok 's helyettesek esküje törvény által állapitassék meg. 28) Az állandó katonaság-tartás iránt hozott törvényjavaslat törvényi erőre emeltesse. 29) Horvát 's Tótországokban az evang. 's helvét vallású honfiak is lakhatási 's birhatási képességgel ruháztassanak fel. 30) A' földesurak irányában kényszerítő megváltási törvény hozassék általában az egész közönségek, sőt még egyes jobbágyokra nézve is.

BARANYAMEGYE KÖVETUTASÍTÁSI (Folyt.)

10) A' kir. városok rendeztetését illetőleg követurak utasítottak, miszerint a' javaslatnak ez országgyűlésen leendő törvényesítését kitelhető módon szorgolják. E' tárgyat illető azon pontokra nézve, mellyekben a' két tábla még meg nem egyezett, különös utasításul adatik: a) az 59k §ban érintett rendszabályokra (statutumokra) nézve — hogy azokat a' városok ön körükben szabadon alkothassák ugyan, de megerősítés végett a' m. kir. helyt. tanácshoz felterjesztési köteleztessenek oly megjegyzéssel mindazáltal, miszerint ha a' helyt. tanács a' felküldés napjától számítandó fél eszt. alatt a' fölterjesztett rendszabályok érdemében nem válaszoland, azok ez idő lefolyása után tetleg életbe léptethessenek. b) a' 89k §ban körülírt választók képessége fekvő birtok, vagy egyenes adófizetés mennyiségétől föltételeztessék, mire nézve megjegyeztesék, miszerint e' jog gyakorolhatásával csak azok lesznek felruházandók: 1) Kik saját nevékre irt bizonyos mennyiségű 's értékű fekvő vagyonnal bírnak, vagy egyenes adó fejében bizonyos mennyiségű öszletet fizetnek. 2) Azon kézművesek, kereskedők 's gyárosok, kik a' városban már egy éven túl laknak, műhelylyel, gyárral vagy kereskedési teleppel bírnak. 3) Minden okleveles (diplomaticus) ki 3 éven túl a' városban lakik, bár fekvő birtoka nincs is, itt mindazáltal megjegyzendő, miszerint azon esetben: ha hogy az adófizetés a' kereset minden ágaira kiterjesztetnék, akkor az oklevelesek is az első pontban kitélt föltétel alá essenek. c) A' képviselők választása a' választói képességgel bírók közül szabadon történjék, és képviselőnek tisztviselő vagy más fizetéses egyed, bányász 'sát. szóval min lenki megválaszthatassék, megkivántatván még is az: hogy bizonyos meghatározandó mennyiségű fekvő birtokkal bírjon. A' képviselők száma fölött a' két tábla még meg nem egyezvén meg, nehogy azoknak túlságosan nagy számuk a' közügyek körüli tanácskozásokat nehezítse, követ uu. azon táblai véleményéhez járuljanak, melly szerint a' képviselők száma kisebb leendő. d) A' főfelügyelőket érdeklőleg követ uu. mult orsz. gyűlésen oda levén utasítva, hogy azoknak olyképpen, mint megyékben a' főispánoknak kormány általi kineveztetését szorgolják, ennek sikerteljes eszközése ezennel ismételve hagyatik meg. e) Mi a' szab. kir. városok országgyűlési szavazatát illeti, már a' mult országgyűlés alatt adott utasításban meghagyott, miszerint rendezés esetében az öszves kir. városoknak 16 voks-megadásra szavazzanak 's annak legezlszerűbb felosztását szorgalmazzák, ezen mennyiség továbbra is megállapitván, annak életbe léptetését még azon esetben is, ha a' városok rendeztetése ez országgyűlésen előre nem látható körülmények miatt nem törvényesítették — eszközzeni törekedjenek.

11) A' jászkon 's hajdukerületek, ugy a' 16. szépesi város is a' kir. városoknál felállított elvek szerint rendeztesse, menten hagyatván az ő kiváltságaik.

12) A' büntető törvénykönyv három részből állván, ennek büntőrendszeri része már mult országgyűlés alatt tárgyalás alá vétetett 1844k nov. 5ról kelt felírás mellett ő fels. fölterjesztetett, követ uu. tehát oda utasítottak: miszerint az ezen felírásra adandó kir. választ sürgezzék 's azt, hogy a' kerületi büntönök felállítására 's kezelésére kívántató költségek az érdeklött hatóságokra országgyűlésen kidolgozandó kules szerint vettessenek ki, hatályosan szorgolják. —

13) A' közszükségek 's azok miképp leendő födöztetése tárgyában kidolgozott orsz. választványi véleményt, 's illetőleg az előterjesztett tjavaslatot illető 1844k sept. 26. tartott közgyűlésből követ uu. utasítással ellátattak, szerinte mi magát a' fő t. i. a' teher-elvállalás elvet érdeklí, a' kk. és rr. abba belé egyezvén az orsz. pénztár megállapítására évenként fizetendő 3 millió pengő forint elvállalás-

ba ugy, mint lé egyeztek.

R és s nyosan a' választvány partján Pest társaságnak nalu vasut-őr részben a' G. Bezeredy (el. b) A' flum kodjanak, h leendő öszszgye rr. távolvélnék, ezen sét indítvány által elüttet Drávavölgy költörül, d) rencz csatorlatok egész pártoltatandó letnek a' tölyenkénti kitéással fogat

1) A' követ uu. az földterülete (troversia) a gal nem bír 's illetőleg j ezetben 69 csupán azot tevőt, ha h rülne ki. — rából a' kir zentul befo minczad-v és az orsz. ország hatóságos pé nemkülönb tár jövedel törvényjavonatok ir tjavaslatok vány vélen

14) és rr. anna követ uu. nov. 2ról nak, sőt az t. i. azok el felállitatták

15) het háláso meltetett f bizosítókoz zanak, me kezett orsz 20. törv. e jelöltessen

16) tésére, hóg senek, köv

17) hatályosan kelt 's 184 laszt szorg

18) lamint a' gyű népre teljes orv és ezist t ismértetik téket nem kodjanak

19) 20 cikkeket az ez üg szorgolják

21 cz. ellen ki intézv szágban vel uu. sz

22 intézetek

ó (Krisztina) jelleme 's viseletéről elszórt rágalmak adatokkal czáfoltassanak meg egyszer mindenkorra. Ez meglevén—mondatik továbbá—Krisztina magányba vonuland saját éltéből irandó emléklapokat leánya számára szerkesztendő. Kik ez aszszony életviszonyait ismerik, elképzelhetik, mit foglaland magában e' női Cyropaedia. Hírlík azt is, hogy az országtól évenként huzott nyugdíjt—3 millió reall tökélsítini szándékozik oly módon, mihez képest 30 év mulva, ha t. i. a' még jó erőben levő Krisztina előbb meg nem hal, az évi jövedelem körülbelül tíz millió reall teendő. Az 'Eco' szerint e' terv a' cortes elibe fog terjesztetni.—Nov. 3káról szóló madridi hírek nyomán a' királyi pár mindinkább közeit egymáshoz. Pacheco Romából visszahivatván, helyébe követül Martinez de la Rosa lenne küldetendő. A' canari szigeteken a' mult évben dühöngött mirigy ismét kiütött.

ANGLIA. Mint bizonyost állíthatni, hogy az idei parlament-megnyitást a' királynő f. e. november 7dikére tűzé ki. Nov. 18től kezdve az alsóházi tagok (követek) eskütétele és elnök-választás lesznek napi renden. A' dolgok jelen állásából ítélve aligha ellenzékre nem talál a' még 1839ben megválasztott Charles Shaw Lefevre, kihez mint a' ház elnökéhez legközelebb a' francia kormány tetemes mennyiségű könyveket küldte a' parlamenti könyvtár számára.—Nov. 5én Russell lordnál a' nyugatindiai gyarmatosak küldöttsége tisztelge; a' küldöttség elnökével a' miniszterelnök mint szinte gr. Grey gyarmatügy-miniszter hosszasan értekeztek a' keletindiai gyarmatok 's kereskedés állapota 's viszonyairól, mely ügy legközelebb miniszteri ülésben külön is fog tárgyalatni.—Mind az angol mind a' kathol. egyház nevezetes főpapokat vesztett halálzás által.—Nov. 2kán délutáni 1 órakor hunyt el yorki palotájában a' yorki érsek dr. Edward Harcourt, született 1757b. 's így 90 éves korában halt meg. Miután még a' mult század vége felé több fokozatin ment keresztül az egyházméltóságoknak, 1807ben yorki érsekké lón kinevezve, 's e' magas állásban (a' canterburyi után 2dik) 40 egész évig megmaradt. Köztiszteltben volt jámborsága 's jótékony-sága miatt. A' yorki érsekség évenkénti bizonyos jövedelme 10 ezer font sterling; a' canterburyi még egyszer annyi.—Nem csekélyebb csapás érte a' kathol. egyházat. Dr. Ridell éjszaki Angliában megyés püspök mult kedden áldozatul esett az irlandi ragálynak, mely őt apostoli tisztének teljesítésekor hűveinek beteg ágyánál érte el. Dr. Walth a' pápai széktől neki ajánlott westminiszteri érsekséget elagott kora 's testi törődöttsége miatt elnem fogadta. Mint tudva van, Rómából az irlandi kath. papság azon figyelmzetést vevé, miszerint a' löweni egyetem mintájára Irlandban fölállítandó főiskola igen kívánatos lenne;—ennek következtében, mint a' dublini Peemans Journal írja, aláírásuton kezdik a' szükséges pénzerőt begyűjteni. A' kezdetet egyik irlandi kath. püspök tevő 10 ezer fontnyi összeg aláírásával. Ez által, mond a' nevezett lap, meg lesz mutatva, hogy a' Timesnak nincs igaza, midőn állítja, hogy Irland nem képes saját erejéből egyetlen egyetemet is fölállítani.—Nov. 2án Roscommon grófságban Makon órnagy strokestowni birtokos orozva agyonlövetett; ez 14 nap alatt harmadik gyilkosság, mely földesuron birtokviszonyok miatti villongások következtében vitett végbe. A' gyilkosokat még eddig nem tudják. A' meggyilkolt igen szép jelt adá emberszeretetének, midőn a' tavalyi éhség ideje alatt azon szegényeket, kik jószágából kívándorlani 's Amerikába költözni szándékoztak, többi közt hat ezer font sterlingnyi összeggel segíté. A' hátralevő, mintegy 30 ezer fontnyi haszonbér-összeg behajtása körüli szigorubb eljárás szülheté ez elszánt merényt a' parasztek részéről, kik mint mondatik, eddig már tizenkét földesurat jegyzettek föl oly végből, hogy rajtok boszut álljanak a' conacre system-

hezi ragaszkodásért, mely szerint t. i. csak nagyobb darabokban adják haszonbérbe birtokaikat. A' birtokjog általánosítása körüli, mint szinte a' telekdj elleni mozgalmak napról napra élénkebb szintöltenek.

Mult napokban oly sűrű köd fődte Londont, hogy a' Themsén minden közlekedés megszűnt, az utcákon pedig csak legnagyobb ovatosság mellett szövőtneknek segítségével történetett az.

FRANCIAORSZÁG. Nov. 3kán véget érven a' törvénysszünet, a' törvénykezések ujra elkezdődtek. Az esküttséket jelenleg egy nagyszerű bünper foglalkodtatja. Claude Thibert és társainak ügyök ez; már eddigél 59 vádlott, 207 büntény és 1700 vádpont tudatott ki. A' tolvaj 's illetőleg rabló csapat három osztályt foglal magában, egy része hamis bizonyítványok segítségével vásároakra járt 's adásvevés közben csalt, lopott. Mások—az ugynevezett al-tatók (endormeurs) valami szín alatt álomport szottak annak italába vetni, kít áldozatul kiszemeltek 's miután a' szerencsétlen mély álomba merült, kifoszták azt mindenéből. A' harmadik osztály olyan kalandor csapatokból áll, milyeneket nálunk az ugynevezett kolompár vagy oláhczigányok szottak kőborlásaikban képezni. Lopás, rablás, sőt embervér is jelölék ezen meszse ágazott 's jól szerkesztett csapatok nyomait. Mily nagyban üzék istentelen mesterségöket, kitészik csak abból is, hogy az egész személyzet (köztük igen sok mint orgazda) mintegy 800ra tétetik. A' bünvádi vizsgálatok megkezdése nov. 5kére volt kitűzve, 's még mielőtt e' nap elkövetkeznék, sikerült a' rendőrségnek kitudni, miszerint a' foglyok közt öszszeesküvés tervezetnek, oda czélzó, hogy ha majd törvény elibe vezetettnek, egyszerre rohanják meg a' nem feles számú öröket, 's kitérvén a' törvényszéki termekből künn ólálkodó czinkosaik közremunkálásával keressenek menekülést. E' terv tehát előre meghiusult, 's hihető, csak súlyosbitja az igaztókra szabandó büntetést.

Politikai tekintetben Olaszország és Schweiz vonják leginkább a' figyelmet magokra. A' sajtó azon része, mely eleinte lelkesülten üdvözlé a' Rómából emelkedő buzdítási jeleket, lassanként hűlni kezd, míg másfelől napról napra jobban lábra kap ama nézet, miszerint ha Róma elég akaratral bir is igaztólag 's vezetőleg lépni ki a' szabadsági mozgalmak síkjára, nem leend elég erős, kívánt czélhoz vezetni a' fölcsított vágyakat. Lamartine, Franciaország-nak jelenleg egyik legtisztább jellemű politikai capacitása e' nézetet legközelebb részletesen fejtegeté a' félig conservatív Presseben 's véleménye oda üt ki, miszerint Franciaországnak nem szabad azzal megelégednie, hogy a' felek közöl egyiknek is másiknak is jó tanácsot ad; hanem fegyveres erővel kell Olaszthonba hatnia, hogy a' nemes lángra gyult de magával jót tehetetlen nemzetekont ilölleg segíthesse.—A' Schweizal határos megyék örökös bizonytalanságban vannak, mert míg a' kormány részéről a' hadi erőnek határszéleken öszpontositását épen nem szemlélik, e' közben mindinkább terjed a' hir, hogy a' cantonok közti ellenségeskedések nyilvános vérescsatákká fajultak át.—A' belgiumi király és királyné nov. 7én hagyák oda st. Cloudot, vasuton térendők vissza Brüsszelbe a' francia kir. családnál tett látogatásukból.

A' schweizi hadi készülétek egyre határozottabb szintöltenek, mi által a' kormány teendő lépései fölötti bizonytalanság nemsokára véget érend. Guizot—mint a' National állítja—nov. 7kén küldé egyik megbízottját utasítványokkal Bois le Comte grófhhoz, mint a' schweizi hongyülésen franciaia kovethez. Hihetőleg ezen utasítások eldöntő befolyással leendnek arra, ha később Franciaország netán fegyveres erővel fogna közbelépni a' schweizi ügyeknél. Mi a' Schweiz fölül szállongó híreket illeti, ezek azt látszanak mutatni, hogy a' radicalok első rohanása Freiburgra

leend irányozva, hihetőleg azért, mivel e' részről csekélyebb ellenállástól tarthatni, mint Luzern felől.

A' Journ. des Débats nov. 9dikeiszámában köv. két gyászeseeményt közöl: Bresson gr. előbb a' porosz- és spanyol, legközelebb pedig a' sziciliái udvarnál franciaia követ nov. 2kán reggeli 6 órakor vérben uszva, nyakán tángoló sebbel találtatott ágyán legkissebb életjel nélkül: ugylátszik borotva által ejtetett a' seb; közelebb adatok még híjánzanak. Másik nem kevésbbé borzasztó történet-helye maga Párizs. Mortier gr. előbb a' turini udvarnál franciaia követ, megörült. Darab idő óta gyakran mutatkozának e' lelki baj jelenségei rajta, mik nem ritkán mindent romboló dühös tettekkel fajultanak. Tegnapelőtt saját lakában elzárkozék két gyermekével, miután nejeinek 's egyik barátjának külön levelekben tudtul adá, hogy ő és gyermeke kevés perc mulva élni megszűnendnek. E' szörnyü hírről értesülvén a' rendőrség elnöke, mint szinte a' páirkamra kancellárja a' hely szinére siettek, hol iszonyu el-rémülésekre a' terem ajtaját, melyben a' szerencsétlen atya és két ártatlan magzata volt, belülről zárva 's butorokkal erősen eltorlaszozva találták. Hallható volt, mint fenyegeti az apa ölébe szorított tizenegy éves fiát tüsténti halállal, ennek feje körül villogtatván a' nyitott borotvát. Majd kisebb gyermekekhez, egy nyolcz éves lánykához fordulván dühös szitkozódások közt kérdeze ettől: ha kész é atyjával meghalni. 'S míg a' fiu erejétől telhetőleg vergődött, atyja kezei közöl menekülendő, e' közben a' lányka anygali szelidséggel, alig érthető hangon rebegé, hogy ő nem bánja, ha édes atyjával meg kell halnia. Nem képzelhetni a' kétségbeesés kinjait, mik az ajtóhoz tapadt boldogtalan anyját marczangolák, midőn minden mindenban várnia kelle, hogy édes gyermekei áldozatul esnek örült atyjok dühének. Néhány izben fölcsóllítotték a' dühöngő, de a' békítő szótak még ádázták dühét. Nem törethetvén be az ajtó, három óra hosszig kellett ez irtózató jelenetet hallani; míg végre Pasquier kancellár és Delessert rendőrfőnök mellék-utakon az örült által észre nem vétetve egy titkos ajtón a' terembe hatottak 's a' meglepettség első pillanában a' két ártatlan gyermeket magokhoz ragadván, azokat már már magán kívül levő anyjoknak sértetlenül általadák.—Az örült most egy szögletbe vonult, 's borotváját sebesen villogtatva feje körül fenyegetőzék, hogy az első lépésnél, melyet felé teendnek, azonnal véget vetend éltének. E' védelmi helyzetben maradt mintegy három óra-negyeden át; miközben a' roham lassanként csilapult, 's tévelygő lelke észrevétlenül más irányt vón. Egyszerre ugyan is a' tébolyodott hangosan kezdé jogsértésről panaszkodni, minek következtében sikerült végre elhietni vele, hogy legjobb lenne a' házi jog megsértése fölötti panaszát írásba tennie. Azonnal íróasztalhoz ült, 's a' rajta elkövetett erőszakoskodás iránt panaszt tón a' peccétörnél, kít őt tüstint magához hivatá bővebb értesülés végett. Borotváját zsebébe rejtve távozott a' gróf, 's boléptekor a' peccétör lakába megfogtatván ápoló intézetbe vitetett.

OLASZORSZÁG. Nov. 8kán. A' pápai birodalom, toscanai nagyhercegség és sardiniai királyság vámszövetségére léptek; már a' szerződvény is közzé tétetett. Legnagyobb fontosságú esemény, mióta IX. Pius fejére a' hármaskorona föltétetett. A' bevezetésben mondatik: e' szövetség azon reményben köttetett, hogy nemsokára Olaszország többi fejedelmei is hozzánk csatlakozandnak. Mailandban a' sept. Skai zavarok óta még mindekkorig nem állott helyre a' csend és közbiztoslét. Legközelebb is éjente az órség több helyütt orozva támadtatott meg, minek következtében ujra igen szigorú intézkedések tétettek. Részint az olasz zavarok, részint a' schweizi hadi készülétek következtében a' Lombardvelenczében fekvő ezredek állomásai ismét változtak.

93ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kincstár rendeléséből a' megüresült váci püspökség részéről közhírré tétetik: hogy alább megnevezett fő desuri haszonvételek, melyek iránt a' szerződésnek a' következő 1848dik eszt. martius hónap utolsó napján megszűnendnek, kivévén az 1ső helyen álló haszonvételt, mely iránti szerződés t. i. ugyanazon eszt. szent György napján fog megszűnni a' mondott 1848dik eszt. aprilis 1ső 's illetőleg 24d. napjától számítandó három egymásután következő esztendőre folyó 1847ik eszt. november 27én délelőtt 10 órakor Váczon az igazgatói épületben levő uradalmi irodában felsőbb jóváhagyás fen-tartása mellett tartandó árverés uján ujonnan bérbe adandók lesznek jelesül: 1ször: Verőcze helységbe keblczett

koresma, az aprólékos kereskedés szabad gyakorlásával.

2or Ugyanazon helység határában fekvő Lőcs oldali kőbánya.

3or Ugyanott helyzetett magyar-mályi kőbánya.

4er Veresegyház helységben levő kő-zős mészárszék.

5ör Szada helységben levő szinte kő-zős mészárszék.

Bérleni kívánók a' fenebb kitétt hely-re 's időre a' szokott száztól számítandó tiz kamatos bánatpénzzel és biztosítékul lekö-tendő értékeikről szóó hiteles bizonyít-ványokkal ellátva azon megjegyzéssel hi-vatnak meg: hogy a' bérfeltételek Váczon az igazgatói hivatalnál árverés előtt is bár-mikor megtekinthetők, és hogy a' megígért árak és bánatpénzek is kész ezüst pénzben lesznek leteendők. 2-3

Hirdetvény.

A' um. m. k. udv. kamra rendeletéből közhírré tétetik: hogy boldogult Kopácsy József, ország hgprimásának hátrahagyott tömegéhez tartozó következő ékszerék, u. m. többféle aranykeresztek és lánczok—gyémántokkal és drágakövekkel ékesített keresztek és gyűrűk—szelenczék és órák—továbbá ezüst fülék, u. m. asztali és evőesz-közök—szintugy arany rájáju tükrök, fűg-

Hirdetvény.

Ó es 's ap. kir. felsége a' viravai kir. hi-vatalnál, sómázsamesteri állomást 300 fnyi évi díjjal, szabad lakással, 150 font sójárán-

gő-lámpák, képek—dísz- és félig fődött kos-csik, löszerszámok, — asztali külön és aszu-borok hordókban és üvegekben, végre 25 darab helvét faju fejős tehén és 4 darab ma-jorsági ló, f. eszt. november hó 29én (hu-szonkilencedik) és következő napjain, na-pontkénti reggeli 9 órától délutáni 2 óráig a' pozsonyi primási nyári-lakban tartandó nyilvános árverés alkalmakor a' legtöb-bet igérőknek azonnali készpénzbeli fizetés mellett el fognak adatni. 1-3

dósággal, és 300 fnyi biztosítéki pénzzel, nemkülönbén mázsáshivatalt 200 fnyi fi-zetéssel, szabad lakással, 100 font sójárulékkal és 200 fnyi cautival legkegyelmeseb-ben, ujon rendszeresitni méltóztatott. 2-3

Dunavizállás: Budán, nov. 18n 6' 5" 3" az 0 fölött.